

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

ISSN 2410-0897

DOI: 10.31376/2410-0897-2023-1-51-12-336

ICV: 70.56

ВІСНИК

ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Наукове видання

BULLETIN

OF OLEKSANDR DOVZHENKO HLUKHIV
NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY

Scientific publication

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ
PEDAGOGICAL SCIENCES

Випуск 1 (51), 2023

Issue 1 (51), 2023

Збірник наукових праць,
заснований у листопаді 2002 року
(виходить три рази на рік)

Глухів – 2023

ISSN 2410-0897

Свідоцтво Державної реєстраційної служби України
КВ № 17291-6061ПР від 18.11.2010 р.

**ВІСНИК
ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА**

Наукове видання
Збірник наукових праць
ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

**BULLETIN
OF OLEKSANDR DOVZHENKO HLUKHIV
NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY**

Scientific publication
Collection of research papers
PEDAGOGICAL SCIENCES

Збірник належить до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б», у яких можуть публікуватися результати досліджень здобувачів наукових ступенів доктора філософії і доктора наук за педагогічними спеціальностями 011, 012, 013, 014, 015 на підставі наказу Міністерства освіти і науки України від 26.11.2020 № 1471.

The journal is included in the «List of scholarly professional editions of Ukraine» of category «B» in which the results of the theses for obtaining the scientific degrees of Ph.D and Doctor of Sciences in Pedagogy may be published results of specialties 011, 012, 013, 014, 015 can be published on the basis of the Decree of the Ministry of Education and Science of Ukraine of November 26, 2020 No 1471.

Індексується в наукометричних базах:

Index Copernicus, PUBLONS, CrossRef, Open Researcher and Contributor ID (ORCID), WorldCat, InfoBaseIndex, «Polska Bibliografia Naukowa» (PBN), Google Scholar, Академічній базі даних ResearchBib, Науковій періодиці України.

Випуск 1 (51), 2023

Issue 1 (51), 2023

Рекомендовано до друку та поширення через інтернет на основі рішення вченої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (протокол № 11 від 29 березня 2023 року).

Recommended for publication by the Academic Council of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University (proceedings № 11 from March 29, 2023).

Сайт видання: <http://visn-ped.gnpu.edu.ua>

Адреса редакції: ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА, вул. Київська, 24, м. Глухів, Сумська область, 41400
E-mail: visnukgnpu@gmail.com.
тел/факс (05444) 2-34-74

Editorial office address: OLEKSANDR DOVZHENKO HLUKHIV NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY, Kyivska Str., 24, Hlukhiv, Sumy Region, 41400
E-mail: visnukgnpu@gnpu.edu.ua.
tel. / fax (05444) 2-34-74

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

EDITORIAL BOARD:

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР: ЛУЦЕНКО ГРИГОРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ, доктор педагогічних наук, професор <i>(Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Україна)</i>	EDITOR-IN-CHIEF: HRYHORI LUTSENKO, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor <i>(Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Ukraine)</i>
ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА: КОВАЛЬЧУК ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ, доктор педагогічних наук, професор <i>(Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Україна)</i>	DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF VASYL KOVALCHUK, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor <i>(Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Ukraine)</i>
Відповідальний секретар: ХОЛЯВКО ІРИНА ВІКТОРІВНА, кандидат філологічних наук, доцент <i>(Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Україна)</i>	Executive Secretary: IRYNA KHOLIIVKO, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor <i>(Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Ukraine)</i>
ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:	MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD:
БАЗИЛЬ ЛЮДМИЛА ОЛЕКСАНДРІВНА, доктор педагогічних наук, доцент <i>(Інститут професійної освіти Національної академії педагогічних наук України, Україна)</i>	LIUDMYLA BAZYL, Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor <i>(Institute of vocational education and training of the National academy of educational sciences of Ukraine, Ukraine)</i>
БУТЕНКО ГАЛІНА ОЛЕКСАНДРІВНА, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент <i>(Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Україна)</i>	HALYNA BUTENKO, Candidate of Science of Physical Education and Sport, Associate Professor <i>(Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Ukraine)</i>
ГОЛЮК ОКСАНА АНАТОЛІВНА, кандидат педагогічних наук, доцент <i>(Маріупольський державний університет, Україна)</i>	OKSANA HOLIUK, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor <i>(Mariupol State University, Ukraine)</i>
КОВАЛЬЧУК АНДРІЙ АНДРІЙОВИЧ, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент <i>(Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Україна)</i>	ANDRII KOVALCHUK, Candidate of Science of Physical Education and Sport, Associate Professor <i>(Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University, Ukraine)</i>
КУГАЙ НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА, доктор педагогічних наук, доцент <i>(Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Україна)</i>	NATALIYA KUHAJ, Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor <i>(Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Ukraine)</i>
КУЗЬМІНСЬКИЙ АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ, доктор педагогічних наук, професор <i>(Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Україна)</i>	ANATOLIY KUZMINSKIY, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor <i>(Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Ukraine)</i>
КУРОК ВІРА ПАНАСІВНА, доктор педагогічних наук, професор <i>(Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Україна)</i>	VIRA KUROK, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor <i>(Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Ukraine)</i>
ЛОДАТКО ЄВГЕН ОЛЕКСАНДРОВИЧ, доктор педагогічних наук, професор <i>(Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Україна)</i>	YEVHEN LODATKO, Doctor of Pedagogical Science, Professor <i>(Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy, Ukraine)</i>
ЛУЦЕНКО ГАЛІНА ВАСИЛІВНА, доктор педагогічних наук, доцент <i>(Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Україна)</i>	HALYNA LUTSENKO, Doctor of Pedagogical Science, Associate Professor <i>(Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy, Ukraine)</i>
ЯЛАНСЬКА СВИТЛАНА ПАВЛІВНА, доктор психологічних наук, кандидат педагогічних наук, професор <i>(Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Україна)</i>	SVITLANA YALANSKA, Doctor of Psychological Sciences, Candidate of Pedagogical Sciences, Professor <i>(National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», Ukraine)</i>
ERAY EGMİR, Assistant Professor, Education Faculty-Department of Curriculum and Instruction <i>(Afyon Kocatepe University, Turkey / Афьон Коджетепе, Туреччина)</i>	ERAY EGMİR, Doctor of Philosophy, Assistant Professor, Education Faculty-Department of Curriculum and Instruction <i>(Afyon Kocatepe University, Turkey)</i>
ÜMIT YILDIZ, Assoc. Prof. Dr., Faculty of Education, <i>(Akdeniz University, Antalya, Turkey, / Університет Акденіз, Туреччина)</i>	ÜMIT YILDIZ, Doctor of Philosophy, Associate Professor, Dr., Faculty of Education, <i>(Akdeniz University, Antalya, Turkey)</i>

ЗМІСТ

Розділ 1

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Курок В. П., Шевель Б. О. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ДО ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ УЧНІВ.....	12
Гриньова М. В., Боярський Д. Е. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОЗАШКІЛЬНІЙ РОБОТІ	18
Шпак В. П., Дубровіна І. В. МОТИВИ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	25
Голуб Н. Б., Горошкіна О. М. АСОЦІАТИВНИЙ МЕТОД: ДО ПРОБЛЕМИ ДИДАКТИЧНОЇ НОМІНАЦІЇ	31
Вінтонів М. О., Тютюма Т. С. СИНТАКСИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У ЛІНГВОДИДАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ	40
Бірюк Л. Я., Пішун С. Г. ГУМАНІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОСВІТИ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНОГО Й ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ	46
Листопад О. А., Мардарова І. К., Гуданич Н. М. ВИКОРИСТАННЯ WIKI-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	55
Бігунова Н. О., Дьоміна Н. Ю. ЕТАПИ ВИКЛАДАННЯ ФОНЕТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНСЬКИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	66
Біда О. А., Горохівська Т. М., Козловський Ю. М., Білик О. С. ГУМАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ.....	73
Кононко О. Л. ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ВИХОВАННЯ ВЛАСНОЇ ГІДНОСТІ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	78
Сліпчишин Л. В. БІБЛІОТЕКА ЯК СЕРЕДОВИЩЕ МОЖЛИВОСТЕЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА	88
Мялюк О. П., Прокопчук В. Ю., Шарапа Г. Ф. ПРЕСТИЖНІСТЬ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ РІЗНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ КЗВО «РІВНЕНСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ»	94
Зінченко В. П., Тробюк Н. Ю., Тробюк Д. В. РОЛЬ КОНЦЕПТУ «ТОЛЕРАНТНІСТЬ» У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПСИХОЛОГІВ	103
Ільїна Н. М., Мисник С. О., Рябко Ю. В. ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ В ТРЬОХ ПЕРСПЕКТИВАХ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	109
Базильчук В. Б., Базильчук О. В. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО Й ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДІВ ДО РОЗВИТКУ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ СПОРТИВНИХ ІГОР В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ УНІВЕРСИТЕТУ	116
Павленко О. А. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПІДРОЗДІЛІВ ЗВ'ЯЗКУ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	121
Кравець С. Г. ПРОЄКТНА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ: СУТЬ ПОНЯТТЯ	128
Дружененко Р. С. ПРИНЦИП МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ТЕЛЕВЕДУЧИХ: ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ	134

5. Zinevych, V. (2015). Proektna diialnist ta proektna kultura yak peredumovy innovatsiinoi diialnosti pedahoha [Project activity and project culture as prerequisites for innovative teacher's activity]. *Vytyky pedahohichnoi maisternosti – Origins of Pedagogical Excellence*, 15, 100–106. [in Ukrainian].
6. Kravets, S. H. (2022). Osoblyvosti rozvytku proiektnoi kultury pedahohichnykh pratsivnykiv zakladiv profesiinoi osvity [Features of the development of project culture of pedagogical workers of vocational education institutions]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. Oleksandra Dovzhenka – Bulletin of Hlukhiv Oleksandr Dovzhenko National Pedagogical University*, 3(50), 245–251. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733591/> [in Ukrainian].
7. Kravets S. H. (2017). Proiektna kultura pedahohiv profesiinoho navchannia u konteksti naukovoho osmyslennia [Project culture of vocational teachers in the context of scientific understanding]. *Profesiine stanovlennia osobystosti: problemy i perspektyvy – Professional formation of personality: problems and prospects*, 143–145. [in Ukrainian].
8. Kravets, S. H. (2016). Psykholoho-pedahohichni osnovy proektnoi diialnosti maibutnikh kvalifikovanykh robitnykiv [Psychological and pedagogical bases of project activity of future skilled workers]. *Naukovi visnyk Instytutu profesiino-tekhnichnoi osvity NAPN Ukrainy. Profesiina pedahohika – Scientific Bulletin of the Institute of Vocational Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine*, 11, 44–53. [in Ukrainian].
9. Instytutu profesiinoi osvity Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy. (2022, Desember 29). *Profesiinyi standart «Pedahoh profesiinoho navchannia» [Professional standard «Teacher of vocational training»]*. URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/pedagog-profesijnogo-navcanna-2> [in Ukrainian].
10. Sydorenko, V., & Brekhunets, A. (2013). Sutnist poniattia proektnoi kultury [The essence of the concept of project culture]. *Humanitarnyi visnyk Derzhavnoho vyshchoho navchalnoho zakladu «Pereiaslav-Khmelnytskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Hryhoriia Skovorody» – Project culture of the leader: the essence of the concept*, 28(1), 270–278. [in Ukrainian].
11. Shevchuk, M. O., & Dolina, I. V. (2017). Proektna kultura kerivnyka: sutnist poniattia [Project culture of the leader: the essence of the concept]. *Naukovi zapysky – Scientific notes*, 3, 218–223. [in Ukrainian].
12. Hall, J., & Neitz, M. J. (1993). *Culture: Sociological Perspectives*. Englewood Cliffs, New York: Prentice Hall.

Отримано редакцією 23.03.2023 р.

УДК 378[81'367:811.161.2]

DOI: 10.31376/2410-0897-2023-1-51-134-140

ПРИНЦИП МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ТЕЛЕВЕДУЧИХ: ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ

Дружененко Раїса Сергіївна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови

Київський університет імені Бориса Грінченка

e-mail: raisadruzenenko@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-7002-4273

У статті представлено наукові дослідження з проблеми реалізації принципу міждисциплінарних зв'язків у процесі формування культури професійного мовлення майбутніх телеведучих. Автор доводить актуальність порушеної проблеми шляхом аналізу спеціальної наукової бази, що засвідчує відсутність глибоких системних напрацювань в означеному напрямі. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування феномену міжпредметності, осмислення доцільності й ефективності залучення вказаного принципу до процесу мовної підготовки майбутнього телеведучого, а також презентація системи вправ і завдань з культури мовлення на основі міждисциплінарних зв'язків для студентів означеної спеціальності. Автор робить висновок, що врахування дидактичних традицій та інновацій зумовлює якісну реалізацію принципу міждисциплінарних зв'язків і забезпечує високий рівень формування культури професійного мовлення майбутніх телеведучих.

Ключові слова: ведучі телевізійних програм, культура професійного мовлення, міждисциплінарність, принцип міждисциплінарних зв'язків.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку освітньої галузі, зокрема в аспекті підготовки майбутніх фахівців, тенденція до міждисциплінарності позначена маркерами необхідності й ефективності, характеризується накопиченням потужного теоретичного й експериментального матеріалу, оцінюється вченими як позитивний компонент методик навчання, що «дозволяє здійснювати професійне проєктування на системному рівні узагальнення, готуючи майбутнього фахівця до вирішення комплексних завдань» [6, с. 156]. Переконані, що в розрізі нових стандартів вищої освіти, якісної фахової і мовної підготовки майбутнього телеведучого міждисциплінарність має лягти в основу сучасних методик навчання української мови, що забезпечить системне вивчення фахових дисциплін та виробить уміння комплексного бачення майбутньої професії. Зважаючи на це, тема реалізації принципу міждисциплінарних зв'язків у процесі формування культури професійного мовлення майбутніх телеведучих є **актуальною**.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Моніторинг наукової бази з проблеми спонукає до висновку про виявлення інтересу до міждисциплінарних зв'язків як методичного феномену: загальнонаукова парадигма міждисциплінарності уकुлювала теоретичні положення про природу, сутність, види, функції, умови і причини реалізації, результати залучення, історію розвитку ([2; 11; 14; 19;

20]). У межах освітньої наукової галузі методологію міждисциплінарних (міжпредметні) зв'язків активно досліджують В. Желанова, І. Коновальчук, В. Огнев'юк, С. Сисоєва та ін.

Шляхи реалізації міжпредметних зв'язків під час вивчення української мови в закладах вищої й середньої освіти запропоновано в дисертаційних працях, з-поміж яких назвемо: Н. Голуб «Розвиток зв'язного мовлення засобами музики та живопису» (2006 р.); Т. Груба «Збагачення мовлення учнів V–VI класів синонімічними формами на міжпредметній основі» (1998 р.); В. Заєць «Лінгвометодичні засади навчання української мови учнів 8–9-х класів з поглибленим вивченням на текстовій основі міжпредметного змісту» (2013 р.); Н. Лесняк «Міжпредметні зв'язки у формуванні мовленнєвих умінь майбутніх учителів початкових класів» (1997 р.) та ін. Дисертанти глибоко вивчають феномен міжпредметності в лінгводидактиці, покликаючись на наукові роздуми і висновки українських науковців (Є. Гопшер, Г. Грицан, Л. Комісаренко, М. Пентилюк, Л. Шевцової, С. Шевченко, А. Ярмолук).

У проекції проблеми підготовки майбутнього спеціаліста спостерігаємо зацікавлення науковців у теоретичному обґрунтуванні та практичній реалізації вказаного принципу: [1; 4; 5; 6; 10; 11; 13; 15; 17; 21]. Дослідники одностайні в тому, що міждисциплінарні зв'язки є надійним методичним підґрунтям у підготовці майбутніх медиків, учителів, економістів, моряків, статистів, фахівців природничих спеціальностей та спеціальності інформаційної безпеки. Як бачимо, з-поміж суб'єктів навчання на міждисциплінарній основі немає майбутніх телеведучих. Це ще раз підтверджує актуальність запропонованої наукової праці.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування феномену міждисциплінарності, осмислення доцільності й ефективності залучення принципу міждисциплінарних зв'язків до процесу професійної мовної підготовки майбутнього телеведучого, презентація завдань з культури професійного мовлення на основі міждисциплінарних зв'язків.

Викладення основного матеріалу. В осмисленні доцільності залучення принципу міждисциплінарних зв'язків у процес формування культури професійного мовлення майбутніх телеведучих послуговуємося науковими висновками колеґ-лінгводидактів. Зокрема, імпонує позиція Л. Шуліки про те, що реалізація міждисциплінарної інтеграції в закладах вищої освіти «передбачає докорінну перебудову не лише педагогічного мислення, а й усієї системи освіти – вихід викладача за межі власного предмета» [21, с. 100].

У рамках задекларованої проблеми вважаємо за доцільне проаналізувати феномен міждисциплінарності в дидактичному науковому просторі: сутність поняття, варіативність у термінологічному використанні, умови реалізації, результативність.

У сучасному дидактичному науковому дискурсі, у тому числі лінгводидактичному, спостерігаємо використання кількох понять на позначення категорії міждисциплінарності, наприклад: міждисциплінарні зв'язки (О. Барильник-Куракова, О. Бодрих), міжпредметні зв'язки (І. Гайдаєнко, Р. Дружененко, Н. Лесняк, М. Пентилюк, Н. Рудик), міждисциплінарна інтеграція (Л. Варзацька, Н. Гуменна), міжпредметний зміст текстів (В. Заєць), міжпредметна основа (Т. Груба), міждисциплінарний контекст (Т. Коваль, Н. Мачинська).

За нашими спостереженнями, часто вживаним поняття *міжпредметні зв'язки* є в дослідженнях, які присвячено проблемі навчання української мови в закладах середньої освіти, що є логічним, адже йдеться про «цільові і змістові збіги, об'єктивно існуючі між навчальними предметами» [16, с. 41]. Лінгводидакти найчастіше обстоюють міжпредметну доцільність уроків української мови з українською літературою, історією, географією, образотворчим мистецтвом, етикою, основами здоров'я, математикою тощо. У форматі сучасного компетентнісного підходу до навчання мови міжпредметні зв'язки лінгводидакти розглядають як ефективний засіб формування ключових компетентностей [21].

Поняття *міждисциплінарні зв'язки* більшою мірою використовується в тих наукових працях, об'єктом дослідження яких є процес навчання у ЗВО, і пов'язане із взаємодією навчальних дисциплін задля розв'язання методичних проблем; «у широкому, функціональному розумінні – це зіткнення, взаємопроникнення, синергія різних наук (дисциплін), що передбачає розвиток інтеграційних процесів, зростаючу взаємодію, взаємозбагачення методів, інструментарію задля отримання нового наукового знання» [11, с. 77]; за такого розуміння міждисциплінарність зумовлює «комунікацію, в якій кожна дисципліна є водночас автономною і відкритою, а не єдиною пізнавальною моделлю» [17, с. 337].

У наукових дослідженнях відсутня категоричність щодо абсолютного розмежування понять *міжпредметні зв'язки* та *міждисциплінарні зв'язки* в ЗСО чи ЗВО, навпаки, інколи спостерігаємо позицію дослідників щодо їх ототожнення, а саме: 1) поняття *міжпредметні зв'язки* використано паралельно з терміном *міждисциплінарні зв'язки* в одній науковій праці [4]; 2) у деяких працях, об'єктом вивчення яких є освітній процес у ЗВО, поряд із пріоритетним поняттям *міждисциплінарні зв'язки* спостерігаємо вживання поняття *міжпредметні зв'язки* (порівняймо [5] і [13]). Тож питання про тотожність чи нетотожність указаних понять потребує подальшого дослідження і авторитетних наукових висновків.

Потужним засобом реалізації *міжпредметних зв'язків* під час мовної підготовки суб'єктів навчання

традиційно прийнято вважати корпус текстів різних стилів, жанрів, типів форм мовлення. У реалізації *міждисциплінарних зв'язків* деякі дослідники вдаються не тільки до принципу текстуальності, але й контекстуальності, (В. Желанова, Т. Коваль, Н. Мачинська), звідси засобом реалізації міждисциплінарних зв'язків є контекст – інформаційно-навчальний простір, що забезпечує змістове наповнення процесу підготовки майбутнього спеціаліста, доречно й оптимально інтегроване залучення навчального матеріалу задля формування професійних компетентностей, у тому числі мовної.

У фокусі теоретичного обґрунтування принципу міждисциплінарних зв'язків вагомими є наукові праці, у яких диференційовано поняття *міждисциплінарних зв'язків* та *міждисциплінарної інтеграції* (Н.Лесняк, Т.Мантула, О.Савченко): метою міжпредметної інтеграції є створення нового продукту як деякої цілісності, а міждисциплінарних зв'язків – допомогти сформувати фахові компетентності на основі запозичення навчального матеріалу з інших дисциплін, його повторення й систематизації, прискорення процесу навчання, закріплення знань, умінь і навичок [14]. Цей науковий висновок ми беремо за основу в осмисленні принципу міждисциплінарних зв'язків та його реалізації в процесі формування культури мовлення майбутніх телеведучих.

У межах сучасного дидактичного дискурсу спостерігаємо деяку неоднозначність щодо вживання поняття міждисциплінарних зв'язків, а саме: як *підхід* (Н. Гуменна, М. Козолуп, А. Колот), як *принцип* (О. Барильник-Куракова, І. Коробова, М. Ярмаченко), як *засіб* (С. Гончаренко, О. Кривоконь, М. Омелько), як *стратегія* (В. Желанова, А. Іщенко), як *основа навчання* (Т. Груба). Чи правомірним це є?

На наш погляд, усі поняття можуть використовуватися як дещо ширші або вужчі залежно від того, що вкладається у їхній зміст. Найбільш широким є поняття міжпредметної основи навчання, оскільки основа – це врахування змістового, процесуального, результативного компонентів будь-якої методичної системи. Підхід – це інструмент, зовнішній маркер внутрішньої будови системного явища, який скеровує напрям діяльності. Принципи, засоби – внутрішні компоненти методичної системи; перший розуміємо як засадниче положення, орієнтир, якому підпорядковуються інші компоненти, у тому числі й засоби навчання.

Поняття стратегії як плану досягнення мети, процесу реалізації завдань увійшло в активне використання в педагогіці й дидактиці порівняно недавно і пов'язане з актуалізацією технологічного підходу до навчання. Наукова парадигма має кілька визначень поняття *стратегія*. Нам імпонує позиція В. Желанової, яка розуміє стратегію міждисциплінарності як напрям загальних цілей навчання у ЗВО, як прагнення ефективної мобілізації ресурсів, як можливість досягнення високих результатів у підготовці майбутніх фахівців, що забезпечується міждисциплінарними освітніми програмами, в основі яких міждисциплінарний підхід до навчання [8]. Зважаючи на позицію авторки, можна зробити висновок, що стратегія міждисциплінарності в освіті є основою не для міждисциплінарних зв'язків, а концептуальної міждисциплінарної інтеграції.

На жаль, ми не знайшли в науковій літературі чіткого розмежування, визначення спільного та відмінного в термінах, які мають стосунок до дидактичної категорії міждисциплінарності. Вважаємо, що ця проблема є перспективною.

Ураховуючи наукові здобутки дослідників з проблеми, висловимо деякі міркування щодо реалізації принципу міждисциплінарних зв'язків у формуванні культури професійного мовлення майбутніх ведучих телевізійних програм.

1. Принцип міждисциплінарних зв'язків в аспекті формування культури професійного мовлення майбутніх телеведучих розглядаємо як вихідне положення цілісної методичної системи, що характеризується вузькоспеціалізованою спрямованістю і забезпечує взаємозв'язок навчальних дисциплін освітньої програми «Ведучий телевізійних програм».

2. Формування культури професійного мовлення майбутніх телеведучих на основі принципу міждисциплінарних зв'язків – це вид навчальної діяльності, що спрямований досягнення високого рівня мовленнєвої підготовки студентів як необхідного ресурсу в майбутній професійній діяльності.

3. З метою формування культури професійного мовлення майбутніх телеведучих пропонуємо встановити зв'язки між базовою дисципліною «Українська мова у професійному спрямуванні: культура мовлення» та іншими дисциплінами освітньої програми «Ведучий телевізійних програм», зокрема: «Теорія і практика соціальних комунікацій», «Медіаменеджмент», «Акторська майстерність», «Майстерність ведучих у кадрі», «Стиль та імідж ведучого телепрограм», «Розмовні формати на телебаченні», «Мистецтво телерепортажу».

4. У визначенні інструментів реалізації принципу міждисциплінарних зв'язків у процесі формування культури мовлення майбутніх телеведучих керуємося сучасними підходами до освіти у ЗВО – компетентнісним, дискурсивним, текстоцентричним, професійно орієнтованим. Основними засобами досягнення результату на міждисциплінарній основі є професійно орієнтовані тексти (у тому числі медіатексти), професійний контекст, професійний дискурс.

5. Реалізація принципу міждисциплінарних зв'язків у процесі формування культури професійного

мовлення майбутніх телеведучих матиме якісні результати за умови його взаємодії з іншими принципами, зокрема принципом стильової і жанрової належності корпусу текстів міждисциплінарного змісту, принципом урахування видової і жанрової специфіки сучасних телепрограм, принципом контекстуальності.

6. Високу результативність будь-якої методики забезпечує система вправ і завдань, у нашому випадку – системи вправ і завдань міждисциплінарного змісту. Завдання до вправ формулюємо так, щоб вони були спрямовані на розвиток комунікативних ознак культури мовлення телеведучого (правильності, точності, виразності, етичності, естетичності, логічності тощо). Текстовий (контекстний, дискурсивний) матеріал вправ має відповідати критеріям сучасної телевізійної індустрії (актуальності, інформативності, інноваційності, публічності, впливовості, емоційності тощо).

8. Професійну лексику, термінологію (наприклад, принцип екранного мовлення, дикційна виразність, позакадрове озвучування, розважальна програма, спортивна програма, екранний твір, аудіовізуальний твір, екранна мініатюра, телерепортаж, тележурналіст, інтерв'юєр, сценарист тощо) необхідно покласти в основу формулювання завдань до вправ.

Наведемо приклади сформульованих завдань.

1. Виразно прочитайте одну із порад авторів посібника Г. О. Десятник, С. М. Полешко для студентів спеціальності «Диктор та ведучий телевізійних програм». *«Телевізійність» людини на екрані насамперед треба розуміти як її щирість, постійну готовність до психологічного контакту з учасниками чи матеріалом програми, велику повагу до аудиторії. Будь-яка фальш на телеекрані особливо помітна, а передусім кидаються в очі псевдоінтелектуальна зверхність і награна псевдодемократичність. Принциповість і зацікавленість у конкретних наслідках своєї екранної діяльності – запорука тривалого тележиття ведучого, коментатора».*

Обґрунтуйте позицію авторів. Висловіть власну думку щодо культури професійної мовленнєвої поведінки телеведучого. Назвіть ознаки культури професійного мовлення сучасного телеведучого.

2. Уявіть себе ведучим розважальної телепрограми. Поміркуйте, як вона називається, який її жанр, проблематика. Напишіть текст екранного виступу спроектованої телевізійної програми; озвучте його, дотримуючись *принципу благозвуччя*.

3. Напишіть текст реклами майбутнього ток-шоу з використанням лексичних і граматичних засобів стилістики. Озвучте його, дотримуючись *принципу інтонаційної виразності*.

4. Перегляньте екранний твір за покликанням. Визначте його жанр та основну думку. Напишіть текст до нього. Оберіть 2–3 студентів для закадрового озвучування, проаналізуйте їхнє мовлення з позиції дотримання орфоепічної та інтонаційної грамотності.

5. Один з критеріїв успіху телевізійного інтерв'юєра – уміння поставити запитання. З цього приводу Б. Люїс говорив: *«Хочете отримати цікаву відповідь – подумайте над цікавим запитанням».* Сформулюйте цікаві запитання до публічної особи в галузі спорту (економіки, політики, медицини, освіти, психології, культури тощо).

Під час формулювання запитань урахуйте поради фахівців: *«про що інтерв'ю» (тема), «з ким інтерв'ю» (сюжетом інтерв'ю є людина, герой інтерв'ю), «як ведеться інтерв'ю» (фабула), «де ведеться» (тобто середовище розгортання дії). У свою чергу фабула складається із зав'язки (інформаційного приводу для інтерв'ю), розвитку, кульмінації (найважливішого, найактуальнішого питання, а якщо можливо – найгострішого питання, яке здатне викликати емоційну реакцію) та розв'язки (відкриття перспективи подальшого розвитку).*

6. Одним із жанрів телемовлення є репортаж. Проаналізуйте відеорепортажі за покликаннями з погляду культури професійного мовлення. Запишіть власний подієвий відеорепортаж (1–2 хв), продемонструйте відео на занятті. Проаналізуйте рівень професійного відеомовлення одногрупника.

Довідка: головне завдання подієвого репортажу – допомогти глядачеві зрозуміти реальний перебіг і сенс подій.

7. Перегляньте кілька випусків екранної мініатюри «Прогноз погоди». Проаналізуйте мовлення ведучих (Руслани Писанки, Миколи Луценка та ін.) з погляду культури професійного мовлення загалом та інтонаційної виразності зокрема.

8. Напишіть текст рекламної телевізійної мініатюри з використанням фонетичних засобів стилістики; озвучте його, дотримуючись *принципу інтонаційної виразності*.

Скористайтеся порадами спеціалістів: *У цій жанровій формі ведучий найчастіше використовує динамічні, напористі інтонації, швидкий темп екранного виступу, нескінченні повтори однотипних фраз і слоганів, які повинні утворити сталі елементи сприйняття у свідомості глядача. Ведучий таких програм повинен приваблювати глядачів зовнішнім «шармом», іміджем увпевненої в собі, досвідченої, високопрофесійної людини, якій можна довіряти.*

Висновки. Аналіз науково-методичної бази з проблеми дозволяє зробити висновок, що попри потужну традицію розвитку міждисциплінарності як напрямку освітньої діяльності, проблема теоретичного

обґрунтування та практичної реалізації принципу міждисциплінарних зв'язків у процесі формування культури професійного мовлення майбутніх телеведучих досліджена частково, характеризується відсутністю глибоких і системних розвідок. Вивчення проблеми в загальнодидактичному просторі дало змогу сформулювати методичні положення в аспекті реалізації принципу міждисциплінарних зв'язків у процесі формування культури професійного мовлення майбутніх ведучих телевізійних програм, навести приклади сформульованих завдань. Перспективним вважаємо укладення збірника вправ міждисциплінарного змісту задля формування культури професійного мовлення студентів указаної спеціальності.

Список використаної літератури

1. Барильник-Куракова О., Коробова І. Міждисциплінарні зв'язки як провідний принцип підготовки фахівців у морській галузі. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2020. Вип 13. С. 57–72.
2. Бодрих О. О. Міжпредметні зв'язки: їх роль та використання в умовах сучасного освітнього процесу. *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя*. 2007. № 3. С. 48–51.
3. Варзацька Л. Міжпредметна інтеграція в системі особистісно зорієнтованої мовної освіти. *Українська мова і література в школі*. 2006. № 7 (56). С. 6–9.
4. Волобуєва О. Міждисциплінарні (міжпредметні) зв'язки під час підготовки майбутнього фахівця: психологічний аспект. *Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України. Серія: Психологічні науки*. 2015. № 1. С. 26–42.
5. Вороніна Г. Р., Ямшинська Н. В. Міждисциплінарні зв'язки як фактор формування професійної компетентності майбутніх спеціалістів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реальність та перспективи*. 2015. Вип. 61. С. 40–44.
6. Гуменна Н. В. Особливості реалізації міждисциплінарної інтеграції в медичних закладах вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. 74. Т. 2. С.156–160.
7. Дружененко Р. С. Міжпредметні зв'язки рідної мови і літератури на основі етнопедagogіки. *Збірник наукових праць. Серія: Педагогічні науки*. Херсон: Айлант, 2000. Вип. 13. С. 120–123.
8. Желанова В. Впровадження стратегії міждисциплінарності в сучасній вищій освіті. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2021. № 1(48). С. 477–480.
9. Іщенко А. Міждисциплінарний підхід як пріоритетна стратегія розвитку вищої освіти в країнах ЄС. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2022. № 2 (116). С. 265–276.
10. Коваль Т. Міждисциплінарний контекст педагогічної підготовки майбутнього вчителя-філолога в умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Серія: Педагогічні науки*. 2016. № 3–4 (48–49). С. 39.
11. Колот А. Міждисциплінарний підхід як передумова розвитку економічної науки та освіти. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка*. 2014. 5 (158). С. 18–22.
12. Коновальчук І. І. Міждисциплінарний підхід у дослідженні проблем педагогічної інноватики. *Interdisciplinarnosc pedagogiki i jej subdyscyliny. Pod redakcja Zofii Szaroy, Franciszka Szloska. V польсько-український форум*. Р. 261–269. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/12120/>
13. Лесняк Н. В. Міжпредметні зв'язки у формуванні мовленнєвих умінь майбутніх учителів початкових класів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Рівне, 1997. 158 с.
14. Мантула Т. І. Інтегроване викладання та міжпредметні зв'язки в історичному аспекті та сьогодні. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/2309/1/05mtiias.pdf>
15. Мачинська Н. І. Міждисциплінарний контекст підготовки вихователя дошкільного закладу та вчителя початкової школи. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2016. Вип. 30. С. 100–109.
16. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах: підручник для студентів філологічних факультетів університетів / за ред. М. І. Пентилюк. Київ: Ленвіт, 2005. 399 с.
17. Миленкова Р. В. Застосування міждисциплінарного підходу у викладанні латинської мови студентам-юристам. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2011. № 4–5. С. 336–345.
18. Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти. *Рідна школа*. 2012. № 4–5 (квітень – травень). С. 44–51.
19. Філіпенко А. С. Міждисциплінарна методологія: базові принципи. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/es_n/article/viewFile/3283/2959
20. Цуркан-Сайфуліна Ю. Міждисциплінарна методологія в контексті права і влади. *Філософія права*. 2017. № 11. С. 262–267.
21. Шуліка Л. В. Використання ідей інтеграції філологічних дисциплін у практиці сучасного заняття. *Освіта Донбасу*. 2008. № 2–3. С. 100–106.
22. Christensen J., Ekelund N., Melin M., Widen P. The beautiful risk of collaborative and interdisciplinary research. A challenging collaborative and critical approach toward sustainable learning processes in academic profession. *Sustainability (Switzerland)*. 2021. 13 (9). DOI: 10.3390/su13094723
23. Johnston E., Burleigh Ch., Wolson A. Interdisciplinary collaborative research for professional academic development in higher education. *Higher Learning Research Communications*. 2020. 10 (1). P. 62–77.
24. Lattuca L. Does interdisciplinarity promote learning? Theoretical support and researchable questions. *The Review of Higher Education*. 2004. № 28 (1). P. 23–48.
25. Mastro V. A Cornucopia of Multidisciplinary Teaching. URL: <https://www.edutopia.org/blog/a-cornucopia-of-multidisciplinary-teaching-vincent-mastro>.

THE PRINCIPLE OF INTERDISCIPLINARY CONNECTIONS IN THE CULTURE OF PROFESSIONAL BROADCASTING OF FUTURE TV PRESENTERS: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS

Druzhnenko Raisa

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Ukrainian Language
Borys Hrinchenko Kyiv University

Introduction. *The article presents scientific research on the problem of implementing the principle of interdisciplinary relations in culture of professional broadcasting of future TV presenters. The author proves the relevance of the raised problem by analyzing the scientific and methodological base, which proved the absence of deep systematic studies in the specified direction.*

Purpose. *The purpose of the study is the theoretical substantiation of the phenomenon of intersubjectivity, the understanding of the expediency and effectiveness of involving the specified principle in the broadcasting training process of the future TV presenter, as well as the presentation of a system of exercises and tasks on the culture of broadcasting based on interdisciplinary connections for students of the specified speciality.*

Methods. *Theoretical (analysis, synthesis, abstraction, generalization, induction, deduction), empirical (observation, description) methods were used.*

Results. *The monitoring of special scientific literature showed a wide representation of concepts of interdisciplinary content in modern scientific thought. The study of didactic theories led to the differentiation of the concepts of «interdisciplinary connections», «interdisciplinary connections», «interdisciplinary integration», and «interdisciplinary content» and the understanding of interdisciplinary connections as such, the involvement of which is possible in the process of learning in higher education institutions. It was found that in didactic studies the concept of interdisciplinarity is used somewhat ambiguously, in combination with such didactic terms as «basis», «approach», «principle», and «means». It was this that led to thinking about the adequacy of such use. Among the results of the study is the insufficient level of development of the system of exercises and tasks between the subject content for the formation of the oral speech culture of future TV presenters.*

Originality. *The principle of interdisciplinary relations in the aspect of the broadcasting culture of future TV presenters is proposed to be considered as the starting point of the methodical system, which ensures the interconnection of professional and non-professional disciplines with the maximum involvement of professional (television) content. The purpose of implementing interdisciplinary relations in the broadcasting culture of future TV presenters is to involve a system of exercises and tasks based on the interaction of educational material from various aspects of professional knowledge to develop the professional broadcasting culture of a future specialist. In determining the content and tools for the implementation of interdisciplinary relations in the broadcasting culture of future TV presenters, the integration of modern approaches to education in higher education is proposed – competence-based, discursive, text-centric, and professionally oriented. The main means of achieving results on an interdisciplinary basis are professionally oriented texts (including media texts), professional context, and professional discourse. The work presents examples of original tasks of interdisciplinary content.*

Conclusion. *The author concludes that the implementation of the principle of interdisciplinary connections provides a high motivation to study and a high level of culture of professional broadcasting of future TV presenters, offers a perspective projection of a collection of exercises and tasks of interdisciplinary content for the formation of a culture of professional broadcasting of future presenters of television programs.*

Key words: *Presenters of Television Programs, Culture of Professional Broadcasting, Intersubjectivity, Principle of Interdisciplinary Relations.*

References

1. Baryl'nyk-Kurakova, O., & Korobova, I. (2020). Mizhdystyplinarni zviazky yak providnyi pryntsyp pidhotovky fakhivtsiv u morskii haluzi [Interdisciplinary connections as the leading principle of training specialists in the maritime industry]. *Profesionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty – Teacher professionalism: theoretical and methodical aspects*, 13, 57-72 [in Ukrainian].
2. Bodrykh, O. O. (2007). Mizhpredmetni zviazky: yikh rol ta vykorystannia v umovakh suchasnoho osvithnoho protsesu [Interdisciplinary connections: their role and use in the conditions of the modern educational process]. *Naukovi zapysky Nizhynskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykoly Hoholia – Scientific notes of Mykola Gogol Nizhyn State University*, 3, 48–51 [in Ukrainian].
3. Varzatska, L. (2006). Mizhpredmetna intehratsiia v systemi osobystisno zoriientovanoi movnoi osvity [Interdisciplinary integration in the system of personally oriented language education.]. *Ukrainska mova i literatura v shkoli – Ukrainian language and literature at school*, 7(56), 6–9 [in Ukrainian].
4. Voronina, H. R., & Yamshynska, N. V. (2015). Mizhdystyplinarni zviazky yak faktor formuvannia profesiinnoi kompetentnosti maibutnikh spetsialistiv [Interdisciplinary connections as a factor in the formation of professional competence of future specialists]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova – Scientific journal of the M.P. Drahomanov NPU*, 61, 40-44 [in Ukrainian].
5. Volobuyeva O. (2015). Mizhdystyplinarni (mizhpredmetni) zviazky pid chas pidhotovky maibutnoho fakhivtsia: psykholohichniy aspekt [Interdisciplinary (interdisciplinary) connections during training of a future specialist: psychological

aspect]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy – Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Service of Ukraine, 1*, 26–42 [in Ukrainian].

6. Humenna, N. V. (2021). Osoblyvosti realizatsiyi mizhdystsyplinarnoyi intehtatsiyi v medychnykh zakladakh vyshchoyi osvity [Peculiarities of implementation of interdisciplinary integration in medical institutions of higher education]. *Osoblyvosti realizatsii mizhdystsyplinarnoi intehtatsii v medychnykh zakladakh vyshchoyi osvity – Pedagogy of the formation of a creative personality in higher and secondary schools, 74(2)*, 156–160 [in Ukrainian].

7. Druzenenko, R. S. (2000). Mizhpredmetni zviazky ridnoi movy i literatury na osnovi etnopedahohiky [Interdisciplinary connection of native language and literature on the basis of ethnopedagogy]. *Zbirnyk naukovykh prats – Collection of scientific papers, 13*, 120–123 [in Ukrainian].

8. Zhelanova, V. (2021). Vprovadzhenia stratehii mizhdystsyplinarnosti v suchasni vyshchii osviti [Implementation of the strategy of interdisciplinarity in modern higher education]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod University, 1(48)*, 477–480 [in Ukrainian].

9. Ishchenko, A. (2022). Mizhdystsyplinarnyi pidkhdid yak priorytetna stratehiia rozvytku vyshchoyi osvity v krainakh YeS [An interdisciplinary approach as a priority strategy for the development of higher education in EU countries]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii – Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies, 2(116)*, 265–276 [in Ukrainian].

10. Koval, T. (2016). Mizhdystsyplinarnyi kontekst pedahohichnoi pidhotovky maibutnoho vchytelia-filoloha v umovakh strimkoho rozvytku informatsiino-komunikatsiinykh tekhnologii [The interdisciplinary context of the pedagogical training of the future philology teacher in the conditions of the rapid development of information and communication technologies]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka – [Continuous professional education: theory and practice, 3-4(48-49)*, 39 [in Ukrainian].

11. Kolot, A. (2014). Mizhdystsyplinarnyi pidkhdid yak peredumova rozvytku ekonomichnoi nauky ta osvity [An interdisciplinary approach as a prerequisite for the development of economic science and education]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka – Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University, 5(158)*, 18–22 [in Ukrainian].

12. Konovalchuk, I. I. Mizhdystsyplinarnyi pidkhdid u doslidzhenni problem pedahohichnoi innovatyky [An interdisciplinary approach in the study of the problems of pedagogical innovation]. Proceedings from: *V Polish-Ukrainian Forum «Interdyscyplinarnosc pedagogiki i jej subdyscypliny» – Interdisciplinarity of pedagogy and its subdiscipline*. (pp. 261–269). URL: <http://eprints.zu.edu.ua/12120/> [in Ukrainian].

13. Lesniak, N. V. (1997). Mizhpredmetni zviazky u formuvanni movlennievnykh umin maibutnykh uchyteliv pochatkovykh klasiv [Interdisciplinary connections in the formation of speaking skills of future primary school teachers]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Rivne, Ukraine. [in Ukrainian].

14. Mantula, T. I. (n.d.). Intehrovane vykladannia ta mizhpredmetni zviazky v istorychnomu aspekti ta sohodenni [Integrated teaching and interdisciplinary connections in the historical aspect and the present]. *eprints.zu.edu.ua*. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/2309/1/05mtiias.pdf> [in Ukrainian].

15. Machynska, N. I. (2016). Mizhdystsyplinarnyi kontekst pidhotovky vykhovatelja doshkilnoho zakladu ta vchytelia pochatkovoi shkoly [Interdisciplinary context of training of preschool teacher and primary school teacher]. *Visnyk Lvivskoho universytetu – Bulletin of Lviv University, 30*, 100–109. [in Ukrainian].

16. Pentyliuk, M. I. (Ed.) (2005). Metodyka navchannia ukrainskoi movy v serednikh osvitynykh zakladakh [Methods of teaching the Ukrainian language in secondary educational institutions]. *Pidruchnyk dlja studentiv filolohichnykh fakultetiv universytetiv – Textbook for students of philological faculties of universities*. Kyiv: Lenvit. [in Ukrainian].

17. Mylenkova, R. V. (2011). Zastosuvannia mizhdystsyplinarnoho pidkhodu u vykladanni latynskoi movy studentam-yurystam [Application of an interdisciplinary approach in teaching Latin to law students]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii – Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies, 4-5*, 336–345 [in Ukrainian].

18. Ohneviuk, V. O., & Sysoieva, S. O. (2012). Osvitolohiia – naukovyi napriam intehtovanoho doslidzhennia sfery osvity [Education is a scientific direction of integrated research in the field of education]. *Ridna shkola – Native school, 4-5*, 44–51 [in Ukrainian].

19. Filipenko, A. S. (n.d.). Mizhdystsyplinarna metodolohiia: bazovi pryntsypy [Interdisciplinary methodology: basic principles]. *journals.iir.kiev.u*. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/viewFile/3283/2959 [in Ukrainian].

20. Tsurkan-Saifulina, Yu. (2017). Mizhdystsyplinarna metodolohiia v konteksti prava i vlady [Interdisciplinary methodology in the context of law and power]. *Filosofiia prava – Philosophy of law, 11*, 262–267. [in Ukrainian].

21. Shulika, L. V. (2008). Vykorystannia idei intehtatsii filolohichnykh dystsyplin u praktytsi suchasnoho zaniattia [The use of ideas of integration of philological disciplines in the practice of modern education]. *Osvita Donbasu – Education of Donbass, 2-3*, 100–106 [in Ukrainian].

22. Christensen, J., Ekelund, N., Melin, M., & Widen, P. (2021) The beautiful risk of collaborative and interdisciplinary research. A challenging collaborative and critical approach toward sustainable learning processes in academic profession. *Sustainability, 13(9)*. URL: <https://doi.org/10.3390/su13094723>

23. Johnston, E., Burleigh, Ch., & Wolson, A. (2020). Interdisciplinary collaborative research for professional academic development in higher education. *Higher Learning Research Communications, 10(1)*, 62–77. URL: <https://doi.org/10.18870/hlrc.v10i1.1175>

24. Lattuca, L. (2004). Does interdisciplinarity promote learning? Theoretical support and researchable questions. *The Review of Higher Education, 28(1)*, 23–48

25. Mastro, V. A. (n.d.). Cornucopia of Multidisciplinary Teaching. *www.edutopia.org*. URL: <https://www.edutopia.org/blog/a-cornucopia-of-multidisciplinary-teaching-vincent-mastro>

Отримано редакцією 28.02.2023 р.